



อารยธรรม

ประโยชน์ของการศึกษาอารยธรรม

๑. ช่วยในการตัดสินใจของมนุษย์
๒. สามารถอธิบายความเป็นมาของสิ่งต่างๆได้
๓. ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน
๔. ทำให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตเพื่อความเข้าใจต่อสังคมปัจจุบันได้

ความหมายของอารยธรรม

- อารยธรรม (civilization) หมายถึง สภาพที่พ้นจากความป่าเถื่อน (barbarianism) เป็นวัฒนธรรมที่มีความสลับซับซ้อน มีลักษณะเด่นเป็นของตนเอง มีลักษณะขององค์การ และมีลักษณะของความเชี่ยวชาญเฉพาะแขนง

การศึกษาประวัติศาสตร์ แบ่งเป็น ๒ สมัย

๑. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นสมัยที่มนุษย์ยังไม่รู้จักการเขียนหนังสือ หรือจดบันทึกเรื่องราวต่างๆเป็นลายลักษณ์อักษร
๒. สมัยประวัติศาสตร์ เป็นสมัยที่มนุษย์เริ่มรู้จักการเขียนหนังสือ

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ แบ่งเป็น ๔ ยุค

๑. ยุคหินเก่า (Paleolithic, Old Stone Age)

- ตอนต้น ประดิษฐ์ขวานมือ (Hand Axe) พบมากในยุโรป – มนุษย์ไฮเดลเบิร์ก มนุษย์ชวา มนุษย์ปักกิ่ง
- ตอนกลาง ประดิษฐ์เครื่องมือจากกระดูกสัตว์ เริ่มมีพิธีฝังศพ อาศัยอยู่ในถ้ำ – มนุษย์นีแอนเดอร์ทัล
- ตอนปลาย ระยะเวลาสั้น แต่มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว รู้จักทำเข็มจากกระดูกสัตว์ แกะสลักงาช้าง เครื่องมือมีความประณีตมาก – มนุษย์โครมันยอง

ยุคหินเก่านี้เริ่มตั้งแต่มีสัตว์โลกคล้ายมนุษย์ ราว ๒ ล้าน - ๑ หมื่นปีมาแล้ว วิธีการหาอาหารของยุคนี้คือ การล่าสัตว์และเก็บพืชพรรณธรรมชาติเป็นอาหาร

๒. ยุคหินใหม่ (Neolithic, New Stone Age) เครื่องมือเครื่องใช้มีการพัฒนามาก เริ่มมีระบบ

เศรษฐกิจโดยใช้หินเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน เป็นยุคแรกของการติดต่อค้าขาย รู้จักใช้ดินเหนียวมาปั้นแล้วเผาไฟทำเป็นภาชนะต่างๆ เริ่มรู้จักทำการเพาะปลูก ออกจากถ้ำมาอยู่กลางแจ้ง เริ่มมีการเลี้ยงสัตว์ด้วย มีความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ

๓. ยุคสำริด (Bronze Age) นำทองแดงมาผสมกับดีบุก นำไปทำเครื่องมือและอาวุธ เริ่มมี

ภาษาเขียน ประดิษฐ์เครื่องมือไถคราดดิน รู้จักใช้แรงงานสัตว์ พัฒนาระบบชลประทาน



๔. ยุคเหล็ก (Iron Age) รู้จักนำแร่เหล็กมาใช้ มีความสามารถสร้างเตาเผาขนาดใหญ่ ใช้วัสดุที่มีความร้อนสูง เช่น ถ่านหิน มาเผาเหล็ก

ปัญหาความคิดของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์

๑. ความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ (Supernaturalism) เกิดจากความไม่เข้าใจธรรมชาติ นำไปสู่การบวงสรวงสังเวทเทพเจ้า และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย มีการสักการะบูชาเทวรูป การจัดหม้อก้อนหินขนาดใหญ่ (megalithic)

๒. ความเชื่อในลัทธิวิญญาณนิยม (animism)

ระบบความคิดความเชื่อ

๑. วิญญาณนิยม (animism)

๒. พหุเทวนิยม (polytheism)

๓. เอกเทวนิยม (monotheism)

๔. อเทวนิยม (atheism)

มนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์

- ออสตราโลพิเทคัส ราว ๒ ล้านปี – มนุษย์วานร
- มนุษย์พิเทแคนโทรปัส ราว ๕ แสนปี – มนุษย์กิ่งวานร มนุษย์ปักกิ่ง
- มนุษย์ไฮเดลเบิร์ก
- มนุษย์นีแอนเดอธัล ราว ๑ แสนห้าหมื่นปี มีความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ
- มนุษย์ฉลาด (Homo Sapiens) – มนุษย์โครมันยอง เป็นมนุษย์รุ่นสุดท้ายของยุคหินเก่า

เอกสารอ้างอิง

- นันทนา กปิลกาญจน์. ๒๕๕๐. ประวัติศาสตร์และอารยธรรมโลก. สำนักพิมพ์โอเดียนโตร์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๐. อารยธรรม. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำถามท้ายบท

1. ลักษณะสำคัญของอารยธรรมได้แก่ _____
2. มรดกที่สำคัญของยุคหินเก่าคือ _____
3. พัฒนาการที่สำคัญที่สุดของยุคหินใหม่คือ _____
4. ระบบความเชื่อทางศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดคือ _____
5. ศาสนาประเภทเอกเทวนิยมได้แก่ _____